

„EDINOST“
 izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
 danjih ob **torških, četrkih**
in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
 haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
 uri večer. — Obojno izdanje stane:
 za jeden mesec . . . 2.50, izven Avstrije 3.40
 za tri mesece . . . 7.50, „izven Avstrije“ 10.50
 za pol leta . . . 14.00, „izven Avstrije“ 20.00
 za vsa leto . . . 28.00, „izven Avstrije“ 40.00
 Na naročbe brez priložene naročilnice se
 ne jemlje ozir.
 Posamične številke se dobivajo v pro-
 dajalnicah tobaka v Trstu po 2 ur.,
 izven Trsta po 3 ur. Sobotno večerno
 izdanje v Trstu 4 ur., izven Trsta 5 ur.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglašiti se računsko po tarifni v petiti; za
 naslove z debelimi črkami se plačuje
 prostor, kolikor obsega navedeni vrstice.
 Poslana osmrtnica in javniznana, do-
 mači oglašiti itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu:
 ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
 biti frankovano, ker ne frankovana se ne
 sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spro-
 jema **upravništvo** ulica Molice pic-
 colo št. 3. II. nadst. Odpri reklamacije
 so proste postojne.

„P. Edinosti je mra 1“.

Okoličanom v premislek.

To je vendar čudno, kakó so si povsod
 jednaki ti ljubi naši nasprotniki — in naj so
 že iz laskega ali nemškega tabora. Ob celj-
 skem vprašanju hrup v Celju in preté na
 Dunaju, kakor da so se vse furije nemške
 srditosti spustile v boj proti kulturnim po-
 trebam naroda slovenskega. Saj bi človek še
 razumel ves ta hrup in vrisč, da bi bilo na
 dnevnem redu kako vprašanje, ob katerem
 bi se utegnulo pomeniti razmerje v sedanjem
 političnem „posestnem stanju“ — in slavna
 koalicija se je proslavila za vse večne čase
 z iznajdbo tega novega pojma — ali to ne-
 srečno celjsko vprašanje je v političnem po-
 gledu brez vsakega pomena, kajti je zgolj
 kulturno vprašanje in le nemška strast je
 mogla zahtevati štajerskih Slovencev podtak-
 niti narodne in politične namene. Zakaj torej
 ves ta hrup? Čemu so Nemci to nedolžno,
 zgolj kulturno in celjsko-lokalno vprašanje
 napihnil do državne afere prve vrste, da
 odmev istega pretresa skoro izključno vse
 naše javno življenje in tudi temelj, na kate-
 rem sloni naš sedanji parlamentarni in vladni
 sistem? Kako je moglo priti do toli mogoč-
 nih učinkov iz vzroka, ki je toli malenkost-
 sten, skoro da — smešen? Nikjer drugod po
 vsem božjem svetu ne vidimo, da bi se ve-
 lika državna vprašanja morala umikati pred
 vprašanjem ustanovitve jednega — učnega
 zavoda. Nikjer drugod pravimo, ali pri nas
 je tako, ker naši nasprotniki ne le preso-
 jajo vsako vprašanje raz stališče svoje narodne
 in politične gospodoželjnosti, ampak ker bi
 hoteli, da ostane avstrijski Slovan za vse
 čase na najnižji stopnji kulture, ali pa dru-
 gače povedano: da ostane neumen in
 neveden, kajti le neveden človek se ne
 zaveda, kakó sramotno mu je položeno, ako
 robuje — le neveden človek trpi in molči
 tudi tedaj, ko se mu godi najhujša krivica.
 Nevednost in nezavednost našega ljudstva
 je najostrejša orožje v rokah naših nasprot-
 nikov. To vedo tudi naši nasprotniki in zato
 hočejo, da ostanimo nevedni. A naši nasprot-
 niki vedo tudi to, da je narodna šola je-
 dina pot do splošne in prave izobrazbe,
 oni vedo, da le učni zavodi, urejeni na pa-
 metni in zdravi narodni podlagi, morejo do-
 vesti Slovence iz puščave nevednosti in do
 zavesti o svoji lastni ceni. Vse to vedo naši
 Nemci, in zato se upirajo osnutju slovenskega
 gimnazija v Celju, dasi bi se tako osnutje
 ne doteknilo ni najmanjše ni njihovih političnih
 pravic, ni njihovih „posestnega stanja“, ni
 njihovih obstoječih učnih zavodov. Z osnu-
 tjem slovenskega gimnazija bilo bi vsaj de-
 loma ustrezno kulturnim potrebam Sloven-
 cev, a Nemcem bi pri vsem tem ostalo vse,
 kar imajo po pravici in — krivici. Ali si
 torej moremo misliti pravičnejše in zajedno
 nedolžnejše zahteve, nego je zahtevanje šta-

jerskih Slovencev po osnutju gimnazija v
 Celju? In vendar so zagnali Nemci tolik
 hrup, vendar bi hoteli vzkratiti Slovincem
 to najprimitivnejše pravo — pravo do izo-
 bražbe. Zakaj? Zato, ker nečejo le, da ostani
 Slovenec politično in narodno brezpraven,
 ampak ker hočejo tudi, da ostani neveden.

Tako delajo naši nasprotniki v Celju in
 na Dunaju, tako delajo v Istri in v Trstu:
 povsod so jednaki.

Kar se dostaja Istre, čivkajo že vrabci po
 strehah, da se je dosedanje gospodstvo laške
 gospode opiralo izključivo le na nevednost
 našega ljudstva: slepili so je, ker je bilo ne-
 vedno in slepiti bi je hoteli tudi v bodoče
 in je ohraniti v nevednosti. Tu imamo vzrok,
 zakaj je slovanski del Istre toli zanemarjen
 v šolskem poledu, da imamo do 20.000
 otrok, ki ne zahajajo v nobeno
 šolo. Gospoda odrekajo našemu ljudstvu
 šolo, ker vedo, da bi bila dobra — reci na-
 rodna šola smrtna kosa njihovemu, na nobeno
 stran opravičenemu gospodstvu.

Isto velja tudi za Trst in njega okolico
 in to nam je tudi povod, da smo napisali
 te-le vstice v prvi vrsti okoličanom
 v premislek.

Šolske razmere v tržaški okolici sicer
 niso toli kričeče kakor po Istri, ali take so
 vendar-le, da nam očitno kažejo tenden-
 cijo, gori označeno: slovensko ljudstvo
 bodi nevedno in v svoji nevedno-
 sti podlaga tujčevi peti!

Uredba naših šol po okolici je najnepri-
 mernejša — taka, da je tudi dober učitelj
 obnemogel pri taki uredbi. O tem nam naj-
 bolje priča dejstvo, da je redek učenec, iz-
 stopivši iz okoličanskih šol, sposoben za
 prestop v srednje šole. A ne le slabo urejene
 so naše šole, ampak tudi obiskovanje šole
 je tako na slabem, kakor morda v nijedni
 kmečki občini po vseh pokrajinah slovenskih,
 izvzemši jedino Istro. Naši čitatelji se go-
 tovo še spominjajo, da je dr. Gregorin do-
 kazal v svojem utoku na neovržen način —
 na podlagi uradnih statističkih podatkov —
 da 47 odstotkov okoličanskih otrok, torej
 blizu polovica, ne zahaja v šolo. Tako raz-
 merje o obiskovanju šole je naravnost sra-
 motno za tako veliko in moderno ter od
 vseh strani od avite colture obilzano občino,
 kakoršna je tržaška. Tako žalostno razmerje
 je mogoče le tedaj, ako se poklicani činitelji
 namenoma ne brigajo, da bi odpravili
 kričeče nedostatke. Da tiči metoda in ten-
 dencija v tej nemarnosti glede na nedostatke
 na okoličanskih šolah, nas uči strupena jeza
 izvestnih gospodov proti sedanjemu šolskemu
 nadzorniku, ker je ta poslednji — vnet za
 prospel šole — hotel odpraviti razne kričeče
 in notoriške nedostatke ter uveljaviti tudi
 pri nas načelo: da šola mora služiti le pe-
 dagogiškim in vzgojevalnim svrh, nikdar
 pa političnim stremljenjem. Mož hoče po-

vzdigniti naše okoličanske šole, da bi iste
 res služile svojemu namenu — — — od todi
 jeza, od todi zamera, od todi proganjanja.

Okoličani, premisljajte o tem, da se uve-
 rite, da oni niso vaši prijatelji, ki hočejo,
 da bōdi vaša šola slaba, ali, kar je isto:
 da ostanete vi nevedni!!!

In kdor je še dvomil o namenih naše
 laške gospode, temu je morala odpreti oči
 zadnja seja našega mestnega zastopa, pri
 kateri je nestrpna večina odklonila več kot
 opravičeno prošnjo Gropajcev in Padri-
 čanov za osnutje šole.

Devet let se je že vleklo to vprašanje
 in po devetih letih so gospoda odklonili
 prošnjo v očigled nje utemeljenju, ki mora
 človeku pretresti srce. Odbili so jo, ter no-
 čejo, da pride naš okoličan do prave izo-
 bražbe; ker hočejo, da isti v svoji nevedno-
 sti in nehoti robuje znanim političnim strem-
 ljenjem!

Tako je v Celju, tako je v Istri, tako
 je v Trstu: povsodi nam odrekajo kulturna
 sredstva, povsodi bi nas hoteli tlačiti v du-
 ševno temo, povsodi bi hoteli, da ostanemo
 inferiorno pleme. Različni so vsi ti naši nas-
 protniki po narodnosti, jeziku in običajih,
 ali v svoji taktiki in v svojih namenih nas-
 proti nam so povsod jednaki.

Celje in — Gropada sta od daleč
 vidna znaka o namenih naših nemških, ozi-
 roma italijanskih nasprotnikov: Slovincem
 ne kulturnih sredstev za nobeno
 ceno, ker bi postali potem — prepametni!

Okoličani, še enkrat vas prosimo:
 premisljajte o tem! In ko se uverite, kako
 sramotilna in poniževalna je uloga, koju bi
 vam hoteli prisoditi vaši nasprotniki, odgo-
 vorite jim: Ne, mi hočemo napredovati in se
 izobraževati — mi hočemo šol, urejenih na
 pametni podlagi in po davno pripoznatih
 pedagoških načelih. Kdor nam odreka kul-
 turna sredstva, ta nam ne more biti prijatelj!

Politiške vesti.

Kriza? Glasovi o krizi nočejo potihnuti.
 Težko je sicer soditi pri sedanjih zmedenih
 odnosajih, da-li imamo res ministersko krizo
 pred durmi, ali simptomatično je vendar-le,
 da se vzdržuje taka govorica. Trem ministrom
 se baje maje stol: Madejskemu, Wurmb-
 brandu in Bacquehemu. Madejski se
 je baje zameril navzgor — zakaj, smo že
 povedali nedavno: Wurmbbrand ne ugaja
 menda svojim lastnim somišljenikom in Bacque-
 hema sili z ministerska stola — volilna pre-
 snova. Posebno poljskemu klubu so nepri-
 jetne govorice, ki se te dni sučejo o mini-
 stru Madejskem. Da nekako pomaši te govo-
 rice, priredil je ta klub svojemu ministru —
 banket, vsakako najprijetnejše sredstvo proti
 neprijetnim govoricam.

Umikajo se! Blamaža nemških liberal-

šil se je mladenič, spodbodel zelenka in
 hitel proti Zagrebu, prej nego sta se mu
 brodarja na pozdravu zahvalila.

Mlajši njiju šel je v koč, a starejši zijal
 je dolgo za mladenčem, ali naposled odklecal
 je tudi on v koč, pa vedno in vedno raz-
 bijal si glavo in razmišljal o turškem veli-
 kem duhovniku (kanoniku).

Ko strela letel je mladenič kraj vrtov
 Petrinjske ceste, pridiral do „Harmice“, a
 od tod skozi kaptolska vrata na kaptolski
 trg; ali tu je tudi bilo kaj gledati. Naroda
 ko listja in trave od biskupskih (skofovih)
 stolpov vse do menišnice.

Ko mravlje je tu vrelo staro in mlado,
 žensko in možko, gosposko in kmečko, na
 konjih in peš, vikali so, gnetli in pihali se,
 vsak je hotel biti prvi. Tu so se zibali na
 konji spačeni, grbasti soban Gašo Alapič,
 kraj njega podba Forčić, veliki notar

cev je gotova: nade, koje so stavili v poto-
 vanje kardinala Schönborna v Rim, so se
 izjalovile popolnoma. Zastonj so se trudili in
 denuncirali v ta namen, da bi jim sveta sto-
 lica priskočila v pomoč proti krščanskim
 socijalistom. Ali prav zabavno je videti, kako
 se zvijajo sedaj in kako zavijajo, to bi po-
 krili svojo blamažo. Te zares nehalne
 naloge lotil se je tudi oficijozni „Fremden-
 blatt“. Ta list piše namreč, „da ne bi odgo-
 varjalo tradicijam sv. Stolice, ako bi papež
 podal kako izjavo, ne da bi popred temeljito
 in popolnoma proučil stvar. Tako se menda
 zgodi tudi sedaj, zбоk česar treba potrpežljivo
 čakati na odlok, kateri utegne izdati
 papež na podlagi izjave dotične kongregacije.“

Aha! Gospodje hočejo potrpežljivo ča-
 kati na odlok, ki „utegne“ priti. Naj le ča-
 kajo na to, kar „utegne“ priti, ali to je jasno
 že sedaj, da niso dosegli, kar so hoteli, pač
 pa so zvedeli, da sv. Stolica se ne da zlo-
 rabljati za — židovske namene.

Obletnico kronanja sv. Očeta slavili
 so v Rimu, kakor smo že sporočili, dne 3.
 t. m. O tej slavnosti šel je Lev XIII. v
 spremstvu kardinalov, prelatov in višjih do-
 stojanstvenikov v sikstinsko kapelo, da se
 udeleži službe božje, ki jo je celebriral kar-
 dinal Vannutelli. Sprevod se je pomikal po
 Sala Ducale in kraljevski palači, kjer je na
 tisoče občinstva živo pozdravljalo sv. Očeta.
 Na galerijah sikstinske kapele zbrali so se
 diplomatje, maltežki vitezi in patriciji. V
 svoje sobane vračajočega se papeža je ljud-
 stvo zopet pozdravljalo navdušenim.

Različne vesti.

Nj. Vel. cesarica Elisabeta dospela je
 dne 7. t. m. na jahti „Miramar“ v Neapelj.

Nolijeva tridesetletnica. Znani operni
 pevec in režiser Ljubljanskega gledališča,
 gosp. Josip Nollj, bode dne 12. t. m.
 praznoval 30letnico svojega gledališkega de-
 lovanja. Jubilar nastopi na častni svoj večer
 v operi „Trubadur“.

Podeljena služba. Pomožni uradnik pri
 trgovskem in pomorskem sodišču v Trstu
 Julij Tavosanis, dobil je izpražnjeno mesto
 pomožnega uradnika pri tukajšnjemu dež.
 sodišču.

Dvorni koncert pri trž. namestništvu.
 ki je bil odložen vsled smrti nadvojvode
 Albrehta in katerega koncerta čisti dohodek
 je namenjen vsled želje Nj. c. kr. Visokosti
 cesaričine-udove nadvojvodinje Stefanije
 družbi „Zlatega kriza“, bode dne 26. t. m.

Dr. Anton Starčević. Osiveli prvak
 stranke prava, dr. Ante Starčević, obo-
 lel je nedavno na akutnem bronhijalnem ka-
 tarn. Pri visoki starosti bolnikovi bilo se je
 zaresno bati za njegovo življenje. Danes nam
 došli zagrebški listi pa javljajo, da se je bo-
 lezen zasukala na bolje ter se je nadajati,

Mirko Peter in mnoga hrvatska in slavenska
 gospoda, vsi na konjih, vsi pod čeladami, a
 med njimi, ko bela vrana pod širokim klo-
 bukom, okrašenim s črnozoltim perom, nem-
 ški general Heribert Auersperg — izvedljivo
 obračal je oči proti železnim vratam na le-
 vem stolpu biskupskega grada. Tudi mestna
 gospoda bila je prišla; posebno se je šopiril
 mej meščani plemenitega mesta Ivan Blaže-
 ković, debel možak, po pokletu kovač, a po
 časti mestni sodec, in vrlo pobožno poslušali
 so drugi „purgarji“ (grajani) njegove vele-
 važne besede, ki jih je spremljal neobičajnim
 mahanjem rok ter vedno pokazoval na hišo,
 stoječo kraj biskupskega dvora, kjer je nek-
 daj stala župna cerkev sv. Marka, a kjer
 sedaj stoji „biskupsko semenišče.“

Dalje od dvora pod lipoj kraj kaptolske
 zbornice zabavljala se je truma naroda vrlo
 živahno. (Dalje prih.)

PODLISTEK.

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Štama.

III.

„Hvala za prašanje, vaša milost!“ od-
 govoril je mlajši, krepak mož. „Živi se.“

„A ti, starče Mijo?“ okrenol se je mla-
 denič k starejšemu, skrbastemu širokoustniku
 z belimi lasmi in sivimi očmi. „Kako ti
 mreža?“

„He, he!“ odgovoril je starček glupo
 smeje se, „sama ni za svetek, a komaj be-
 liča za petek. Sava je bila, oprostite, mladi
 gospod, do sedaj motna in narasla. Na Kranj-
 skem nekje je bilo, kakor iz škafa, pa je
 ribo odneslo.“

„Kako na gradu? Kaj dela gospod oče,
 kaj gospa mati?“

„Ni v gradu nikogar. Stari gospod od-
 šel je od nedelje čez goro v goste, a mило-
 stiva gospa biva še vedno na Kranjskem,“
 pristavil je mlajši brodar.

V tem trenutku zadonel je z lahka zra-
 kom velikanski zvon. Od Zagreba se je raz-
 legalo zvonjenje velikega zvona sv. kralja.

Vsi trije ozrli so se proti Zagrebu.

„Kaj pomeni to?“ vprašal je začujeno
 mladenič. „Praznuje li se danes kak svet-
 nik?“

„Čudna neka slovesnost!“ dodal je pri-
 smukneno starček: „Pokopčeva Jana iz Trnja
 pravila mi je o tem, a njej zopet njen se-
 strič, špan pri gospodu prepoštu. Nekakega
 turškega popa pale na Kaptolu. Le čudno se
 mi zdi, da mu za pogansko dušo zvonijo ve-
 likim zvonom — ako ni morda turški ka-
 nonik!“ dodal je starec.

„Bo že taka! Z Bogom moža!“ nasme-

da dični stavec zopet okreva. Zdravi ga poslanec in bivši župan zagrebski, dr. Milan Amruš.

Spomenik Matiji Cigaletu. V kratkem postavijo pok. pisatelju in pesniku Matiji Cigaletu v proslavo njegovega spomina bronast spomenik v pokojniškem rojstnem kraju, Črnomlju pri Idriji. Kip je izdelal iz ilovine po pokojnikovi fotografiji uprav mojsterski akadem. kipar g. Josip Puchreiter v Ljubljani. Po tem modelu ulijejo potem kip iz bronu. Ta doprni kip, nekoliko nadnaravne velikosti, stal bode na kameniti piramidi.

Odpravljene zapreke v železniškem prometu. Na državnoželezniški progi Trst-Hrpele vozi vlaki zopet kakor navadno. Promet na tej progi je bil ustavljen vsled zametov dne 5. t. m. Tudi proga Divača-Hrpele je že odprta. — Kaj je s progo Nabrežina-Ljubljana, odnosno, Trst-Dunaj, ne znamo, kajti prometno ravnateljstvo južne železnice do včeraj popoldne ni razglasilo ničesar. Nadejamo pa se, da bode tudi ta proga v kratkem zopet odprta, kajti lepo vreme nadaljuje.

Pojasnilo. V večernem izdanju od 23. m. m. izkazana je med darovi za družbo sv. Cirila in Metoda tudi svota 1 gld., koje so darovali „pekovski pomočniki“. To je pomota, kajti darovali so trgovski pomočniki, „ker jeden njih ni držal besede“, a izročil nam je to svoto g. I. Dolenc. Toliko v pojasnilo!

Iz Sežane nam pišejo: Naša ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda imela je v nedeljo dne 3. t. m. svoj letni občni zbor. Kljub slabemu vremenu zbrale so se mnogostevilno sežanske rodoljubkinje pri bivši blaginjičarici gospej Franji Gulič. Lep je bil pozdrav gospe predsednice, lepo je bilo poročilo gospice tajnice, a tudi izvrstno je poročala gospa blaginjičarica o gmotnem stanju naše podružnice, na kojem moramo biti ponosne. V novi odbor so bile izvoljene sledeče:

Prvomestnico: gospa Zinka Rybář, namestnico gospa Antonija Gaberšček; blaginjičarico: gospa Marija Skrinjar, namestnico gospa Nižka Štolfa; tajnico: gospa Masa Dolencova, namestnico gospa Marija Pregel; odbornice: gospi Mici Smrdel in Josipina Ozbič.

Zastopnicama k veliki skupščini so izvoljene: I. podružnično pokroviteljstvo bode zastopala gospa Mici Treo, II. pa gospa Zinka Rybář. Podružnico pa bodo zastopale gospa Fraja Gulič, gospa Nežka Štolfa in gospa Ivana Lozej.

Naša podružnica pa ima tudi po raznih krajih svoje poverjenice, kakor n. pr. v Štorjah gospi Mimi Delak, v Tomaju gospi Ivanu Lozej, v Divači gospi Dragotino Obrnel. One jako marljivo delujejo v prid naši prekoristni družbi. Bodi jim na tem mestu izrečena presrečna zahvala, ter prosimo jih nadalje, da bi bile vedno našej družbi tako naklonjene ter da bi po svojih močeh nabirale udinj in darila.

Gospa Franja Gulič odpovedala se je blaginjištvu radi gospodarskih obzir, enako gospi Nežka Pitamr. Prelepa jima hvala za njiju trudoljubno in požrtovalno delovanje.

Delujmo, ljube mi sestre, za milo nam domovino, vsaj imele bodemo mirno vest, da smo spolnile svojo dolžnost.

Nadoslavova,

Pok. nadvojvoda Albreht za kopej v Gradežu. Med že objavljenimi dobrotvornimi določbami volil je pok. nadvojvoda Albreht tudi primerno svoto, da se kopališče v Gradežu razširi v toliko, da bode prostora še za 60 do 70 škofuloznih otrok. S svoto, ki je določena v volilu, naj se nakupijo postelje itd. ter naj se razširjena kopelj povsem uredi.

Prijatelj slovenskega učiteljstva! Na obnem zboru dne 28. grudnia m. l. ustanovilo se je „društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“. Namen društva je: zgraditi v Ljubljani poslopje za zavod, v katerem se bode skrbelo za učiteljske otroke in sirote v moralnem in gmotnem oziru. Zares vzvišen in blag namen! Toda učiteljstvo slovensko je pri svojih bornih plačah preslabo, da bi si moglo samo brez ptuje pomoči zgraditi tak zavod. Pač pak upa in sme po vsej pravici nadejati se, da ga bode rodoljubno občinstvo slovensko pri tem toli blagem in potrebnem podjetju drage volje in izdatno

gmotno podpiralo. Vsaj ga gotovo ni društva narodnega ali dobrodelnega, v katerem ne bi učiteljstvo slovensko z vsemi svojimi silami delovalo in ga tudi po skromnih svojih močeh gmotno podpiralo! Koliko deluje le v korist naše prepotrebne šolske družbe sv. Cirila in Metoda, v čitalnicah in bralnih društvih, v ognjegosnih, kmetijskih in drugih društvih!

S polnim zaupanjem obrača se torej podpisani odbor do vseh pravih prijateljev slovenskega učiteljstva z uljudno prošnjo, da ga pri njegovem podjetju kolikor mogoče gmotno podpirajo s tem: da pristopijo k društvu kot a) pokrovitelji (posameznik, društvo, občina) s 100 gld. v jednom — štirih letih, b) ustanovniki s 5 gld. vsako leto, c) podporniki s kakoršnim koli darilom.

Dal mili Bog društvu obilo blagih dobrotnikov in podpornikov.

Odbor društva za zgradbo učiteljskega konvikta.

Vabilo h koncertu, ki ga priredi slov. akad. društvo „Slovenija“ v proslavo petdesetletnice svojega častnega člana pesnika Simona Gregorčiča dne 11. marca 1895. v prostorih „Katholische Ressource“ I., Reichsrathsstrasse. Iz posebne prijaznosti sodelujejo gg. pevci in tamburaši sl. hrv. ak. društva „Zvonimir“. Začetek točno ob 8. uri zvečer. K obilni vdeležbi vabi

ODBOR.

Zblaznel državni poslanec. Državni poslanec Čeh. Toplic, Anton Tausche je nenadoma zblaznel. Odpravili so ga blaznico. (Posl. Tausche je star 58 let; v državnem zboru sedi od leta 1879. Bil je pristaš zružene levice. Uredn.)

Statistika tržaška. V tednu od 24. min. do 2. t. m. rodilo se je v tržaški občini 133 otrok (64 moških in 69 ženskih). Poleg teh bili so trije mrtvorjeni. Umrlo je 138 oseb (76 moških in 62 ženskih). V razmerju prebivalstva pride 44.62 mrtvecev na vsakih 1000 duš. — Zdravniški izkaz navaja med vzroki smrti: 1 slučaj škrlatice, 7 sl. davice, 17 sl. jetike, 33 sl. vnetja sôpnih organov, 8. sl. kâpi, 1 sl. nenadne smrti in 1 samomor.

Ameriške trte za občino pomjansko. Na prošnjo županstva pomjanskega je c. k. ministerstvo za poljedelstvo z odlokom z dne 6. januarja 1895 št. 24933/3805 brezplačno dovolilo prošilec te občine ameriških trt sledečih vrst: za Pomjan: 2000 kolči Riparje izbrane, 1000 kolči Riparje Portalis, 1000 kolči Solonis in 1000 kolči Rupestris monticola. Za Marežige: 2000 kolči Riparje izbrane, 1000 kolči Riparje Portalis, 1000 Solonis in 1000 kolči Rupestris monticola. Dotični prošilec naj se prihodnji teden zglaste pri občinskem uradu, kjer dobe namenjeno jim število kolči.

I to je — „smola“. Čistilnico špirta Giradelli & Stern na Dunaju morali so zapreti, ker so zaprli skoro vse delavce dotične tovarne. Dotični delavci kradih so v tovarni na drobno in na debelo; preiskava je dognala, da so skoro vsi delavci sokrivi tatvine. Tovarna ni mogla v naglici dobiti drugih delavcev in zato morala je ustaviti delo.

Drzna sleparja. Minole sobote zjutraj je prišel k tukajšnjemu vozniku Antonu Ceconju nek težak, naprosivši istega, da mu posodi z dvema konji naprežen voz, da more naložiti deske na skladišče lesa pri južni železnici in jih odpeljati v mesto. G. Ceconi je poznal dotičnega težaka po licu, zato je mu je posodil napreženi voz s konji vred. Težak je nato prišel z nekim drugim človekom z vozom na skladišče lesa in oba sta se urno lotila dela. Od sklade, v kateri je bilo naloženih 180 desk, debelejših, naložila sta že precejšnje število na voz, ko je prišel k njima železniški nadglednik skladišča in zahteval, da mu pokažeta železniški vožni list za pošiljatev. Dotična sklada bila je namreč last trgovca z lesom G. Machiora, zato je jeden težakov omenil, da je Machioro deske prodal in da priese vozne liste, predno odpeljeta deske. Dotični težak izjavil je, da se zove Ivan Jazbic ter da ga je poslal gosp. Machioro sam. Drugi težak je rekel, da gre po vozne liste in s tem je odšel, toda vrnil se ni več. To se je nadgledniku dozdevalo sumljivo, zato je nestrpno zahteval od namišljenega Jazbica, da prinese vožni list, kajti drugače mu ne dovoli, da odpelje deske. Težak je odšel in se v kratkem vrnil na lice mesta s trgovcem Machiorom, kateri je pa izjavil nadgledniku, da ne zna

ničesar o tem, kar se tu dogaja in da desk ni prodal nikomur. Med tem razpravljanjem nabralo se je, kakor že navadno, mnogo radovednežev, ki so obkolili voz in razpravljajoči stranki. Takozvani Jazbic si je pa mislil, da že opravijo brez njega ta nečisti posel, saj je bilo ljudij dovolj. Ko sta nadglednik in trgovec hotela Jazbica povprašati, da jim to čudno stvar pojasni, — ni bilo več po njem ne duha ne sluha. . . . Nadglednik je opisal „Jazbica“ policijskim organom in ti so po opisu spoznali v tej drzni osebi starega „znanca“, katerega izvestno najdejo v kratkem.

Velika tatvina na Dunaju. Minoli torek v zjutranjem izdanju našega lista priobčili smo vest, da je upokojenemu ravnateljstvenemu pristavu finančnega ministerstva Karlu Oberleitnerju ukradel nekdo vrednostnih papirjev za svoto 39.000 gld. in da so zaprli njegovo oskrbnico, 26letno Marijo Semanski. O tej tatvini doznali smo še to-le: 26letna Semanski služila je že nad 6 let pri 71letnem Oberleitnerju. Nje gospodar poveril jej je vse, zaupal popolnoma, torej jo niti nadzoroval ni. Nezvesto dekle je že priznalo, da je ukradlo dotične vrednostne papirje, katere je potem prodala pri dveh menjačih v mestu. Semanskijeva je priznala tudi, da je po noči vzela blaginjične ključe iz omarice, ki je stala poleg postelje spečega gospodarja, odpela v drugi sobi stoječo blaginjo in si prisvojila papirje.

Živa zgorela. Predvčerajšnjem prinesla si je 78letna udova Katarina Kregar iz Ajdovščine, stannjoča v ulici Sette Fontane št. 37., lončeno posodo, napolnjeno z žarečim ogljem v svojo sobico, da se nekoliko ogreje. Po nesrečnem naključju približala se je starka preveč ognju; vnela se ji je obleka in hipoma bila je nesrečnica v plamenu. Na nje kričanje prihiteli so nekateri sosedje, ki so adušili plamen, drugi so obvestili zdravniško postajo o nesreči. Prihitevi zdravnik ukazal je nesrečnico takoj odpeljati v bolnišnico, toda opečena bila je tako grozno, da je v kratkem umrla v strašnih bolečinah.

Grozna nesreča. Iz Črnovic poročajo dne 2. t. m.: V selu Dumbroveni pri Ickanib (blizu romunske meje) razletel se je kotel v tamošnji žgalnici špirta. Špirit se je namreč vnel in razpršil kotel; vsled tega podri se je strop. V prvem nadstropju spalo je več delavcev, ki so padli z rušninami vred v ogromni kotel, poln gorečega špirta. Dvanajst oseb je poginilo takoj, mnogo njih pa se je tako strašno opeklo, da menda ne ozdravijo več. Goreči špirit je vnel tudi poslopje; zaradi oblega snega pa so mogli ljudje še-le čez dva dni priti gasit. V tem času je seveda že vse pogorelo.

Poskušeni samomor. 40letni čevljar Fran Simončič, — pijanec najgorše vrste — stannjoč v ulici S. Francesco št. 28, zabodel se je s čevljarškim nožem v leva prsa, hoteč končati svoje malovredno življenje. Simončič je vse, kar je zaslužil, sproti zapil, svoji nesrečni ženi pa je prepustil skrb za svojih 5 otročičev. — Pozvali so zdravnika, ki je ranjenemu obvezal rano in ga ukazal odvesti v bolnišnico. Rana Simončičeva sicer ni nevarna, toda izgubil je mnogo krvi.

Samomori v vojaštvu. V Šopronju na Ogerskem ustrelil se je dne 7. t. m. vojak Josip Horvat v pisarni njegove kompanije. Trdijo sicer, da se je mladenič umoril vsled neprijetnosti v njegovi obitelji, toda vzel je trditvi odredila je vojaška oblast strogo preiskavo, kajti v kratki dobi je to že osmi samomor med vojaki v Šopronju.

Ruska tiskovna razstava v Peterburgu se je slovesno odprla dne 3. t. m. Razstava kaže, kakó je tiskarstvo napredovalo na Ruskem v poslednjih 25 letih. V razstavi sti zastopani tudi dvorni tiskarni na Dunaju in v Berlinu.

Povodenj v Banatu. Popolnoma naravno je, da bode letošnje spomladi po hudi zimi po raznih krajih velikih povodnji, kajti poslednje dni padlo je izredno mnogo snega. Komaj se je vreme obrnilo nekoliko na boljše, že se je pričel tajati sneg, potoki in reke naraščajo, prestopajo svoje struge, poplavišči polja in livade, naselbine in travnike, provzročuje neizmerno škodo ubogemu ljudstvu. Povodnji pričele so že v Banatu. Kakor javljajo iz Temešvara, pričel se je sneg v Banatu tajati izredno naglo, vode so v jedni noči narasle takó, da so prestopile struge in poplavile vse. Prestrašeno ljudstvo zbežalo

je na strehe in na drevje. Iz Vršca poslali so vojake v pomoč, toda isti morali so se vrniti, ker je jez poplavljen in zatorej pri Margiti niso mogli dalje.

Popravek in dodatek. V poročilu o razpravi proti izrednikom v Piranu (Konec) izostal je obsojenec pod št. 3. — Isti je Fran Mujesan-Moro; dobil je dve leti in pol ječe, pojestrene s postom.

Sodnijsko. Po noči na 17. junavarja t. l. prišli so stražarji težaka Karla Birka, ker je razgrajal. Birk se je stražarjema upiral. ranil oba, jednemu je z nožem urezal celó težko rano. Za to nasilstvo obsodilo ga je dež. sodišče tržaško na 4 leta težke ječe.

Policijsko. Po noči na včeraj zaprli so improvizovani polnični ponočni „kvartet“. Ti nepozvani pevci so: 36letni težak Fran I. iz Kamnika, 45letni mornar Josip M. iz Kanala, 34letni težak Ivan S. iz Trsta ter 34letni težak Leopold G., tudi iz Trsta. — Voznika Jakoba Raportisa, stannjočega v ulici Miramare št. 7 opraskal je njegov tovariš izvošček v prepiru nekoliko po licu. Raportis šel je zdraviti se na zdravniško postajo in tam je zahteval spričevalo o telesnem poškodovanju, ker nameruje baje tožiti svojega druga.

Koledar. Danes (9.): † Kvatre. Frančiška vd. — Jutri (10.): II. postna (kvatern) nedelja. 40 mučenec. — V ponedeljek (11.) Heraklij, mučenec. — Polna luna. — Solnce izide ob 6. uri 32 min., ztoni ob 5. uri 51 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 1-8 stop., ob 2 pop, 8 stop. C.

Najnovejše vesti.

Volosko 8. Pri včerajšnji volitvi v I. razredu zmagala narodna hrvatska stranka.

Tešn 8. Včeraj je pričela razprava proti kmečkemu agitatorju Stojalovskemu radi žaljenja Njeg. Veličanstva, radi hujskanja proti posamičnim stanovom človeške družbe, radi poniževanja naredeb oblasti in slednjič radi izsiljevanja.

Budimpešta 8. Poslanska zbornica je vsprejela zakon o proračunu z 222 glasovi proti 166.

London 8. Brzojavke iz Kingstona na Jamaiki javljajo, da je buknila ustaja v severnih pokrajinah republike Haiti.

Peterburg 8. Potrjuje se uradno, da se je carjevič ukrcal v Batumu, da nastopi potovanje v sredozemsko morje v okrepljenje svojega zdravja.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za spomlad 6.70—6.81 Pšenica za jesen 1895 7.13 do 7.14 Oves za spomlad 6.21 6.22 Rž za spomlad 5.56—5.57. Koruza za maj-juni 6.26 6.28.

Pšenica nova od 78 kil. f. 6.70—6.75, od 79 kil. f. 6.80—6.85, od 80 kil. f. 6.85—6.90, od 81 kil. f. 6.90—6.95, od 82 kil. f. 6.95—7.—.

Ječmen 6.40—6.20; proso 6.20—6.80.

Pšenica: Obilna ponudba, povpraševanje živahno

Prodalo se je 40000 mt. st. Vreme: lepo.

Praga. Neratificirani sladkor za mare f. 12.15

maj 12.32 nova letina 12.75.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst

in a carino vred, odpošiljatev precej f. 28.25—29. Mare

Avg. f. 29.50 —. Concasse za mare-april 29.50

—, Četvorni za mare 30.75. V glavah (sodiš)

za mare 30.75

Havro. Kava Santos good average za mare

94.— za juli 9.—.

Hamburg. Santos good average za mare 77.50

maj 76.75 september 76.25. Mirno.

Dunajska borza 8. marca 1895

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	101.45	101.—
„ „ v srebru	101.40	100.95
Avstrijska renta v zlatu	125.10	125.10
„ „ v kronah	101.80	101.35
Kreditne akcije	392.25	388.25
London 10 Let.	123.70	123.40
Napoleoni	9.79 1/2	9.79
20 mark	12.08	12.06
100 Italj. lir	46.60	46.60

Zahvala.

Vsem onim, posebno pa gg. pevcem za milo petje, ki so skazali poslednjo čast naši nepozabni soprog, materi, oziroma stari materi,

Marijani Grmek,
roj. Renner

izrekamo tem potem našo najprisrčnejšo zahvalo.

Pri sv. Ivanu, dne 7. marca 1895.

Žaljujoči ostali.